

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на земеделието и храните

ДО
МИНИСТЪРА НА
ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
Г-ЖА ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

ДОКЛАД

от д-р Цветан Димитров - заместник-министър на земеделието и храните

Относно: Проект на Наредба за условията и реда за интегрирано производство на растения и растителни продукти и контрола върху него

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

На основание чл. 16, ал. 1 от Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните, внасям за одобряване проект на Наредба за условията и реда за интегрирано производство на растения и растителни продукти и контрола върху него.

Проектът е изготвен на основание чл. 9, ал. 4 от Закона за защита на растенията (обн., ДВ, бр. 61 от 2014 г.) и във връзка с въвеждането на основните и специфични принципи на управление на вредителите с цел опазване здравето на хората, животните и околната среда.

Съществуващата Наредба № 15 от 3 август 2007 г. не отразява основните и специфичните принципи за управление на вредителите, които се въвеждат с новия закон за защита на растенията.

Проектът има за цел при извършване на интегрирано производство при културите, изброени в Приложение № 1 и Приложение № 2 да се прилагат общите и специфични принципи за интегрирано управление на вредителите.

Общите принципи за интегрирано управление на вредителите са определени в Приложение № 1 към чл. 9, ал. 3 ЗЗР, а специфичните принципи за интегрирано управление на вредителите са разработени и утвърдени в ръководства за интегрирано управление на вредителите по култури. Ръководствата за интегрирано управление на вредителите включват агробиологични изисквания, агроекологични условия, агротехнически мероприятия, определяне на икономически важни вредители за съответната култура, определяне на ключовите биоагенти за съответните вредители и култури, използвани биотехнически средства агрохимически средства – разрешени продукти за растителна защита (ПРЗ), без първа професионална категория на употреба.

Въвежда се изискването за интегрираното производство да се извършва за непрекъснат период от пет години и върху площите, върху които се извършва интегрираното производство земеделският стопанин да не може да се извършва друг вид земеделско производство за този период.

Интегрираното производство да се извършва само от земеделски стопани, които притежават висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление «Растителна защита» и «Растениевъдство» или са завършили курс или са осигурили лице завършило курс за интегрирано производство във висше училище или институция в системата на професионалното образование и обучение по програма, одобрена от изпълнителния директор на БАБХ, както и ползват консултански услуги на лица, вписани в регистъра по чл. 6, ал. 1, т. 9 ЗЗР, които притежават висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление «Растителна защита».

Земеделският стопанин има правото при етикетиране на растенията и растителните продукти, произведени при спазване изискванията на тази наредба, да ги обозначи с думите "ИНТЕГРИРАНО ПРОИЗВОДСТВО", изписани с главни букви на български език.

В допълнителните разпоредби към проекта са посочени дефиниции на използваните в текста специфични термини, с цел гарантиране на еднозначното им тълкуване.

Проектът няма да се отрази на бюджета на Министерство на земеделието и храните.

С проекта се цели се да се подобри защитата на земеделските култури от вредители, което ще се отрази върху качеството и безопасността на произвежданата растителна продукция, а това ще подобри качеството и безопасността на храните от растителен произход.

Проектът на наредба не съдържа разпоредби, транспониращи актове на европейския съюз, поради което не е изготвена и приложена таблица за хармонизация на европейско законодателство в сектор здраве на растенията.

Проектът на Наредба за условията и реда за интегрирано производство на растения и растителни продукти и контрола върху него е съгласуван в съответствие с разпоредбите на чл. 17 от Правилата за изготвяне и съгласуване на проекти на актове в системата на Министерството на земеделието и храните. Направените целесъобразни бележки и предложения са отразени.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Във връзка с гореизложеното и на основание чл. 9, ал. 4 от Закона за защита на растенията (обн., ДВ, бр. 61 от 2014 г.), предлагам да одобрите предложения проект на Наредба за условията и реда за интегрирано производство на растения и растителни продукти и контрола върху.

С уважение,

Д-Р ЦВЕТАН ДИМИТРОВ

Заместник – министър

ПРОЕКТ!

НАРЕДБА №.....ОТ..... ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ИНТЕГРИРАНО ПРОИЗВОДСТВО НА РАСТЕНИЯ И РАСТИТЕЛНИ ПРОДУКТИ И КОНТРОЛА ВЪРХУ НЕГО

Раздел I Общи разпоредби

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат условията и редът за:

1. интегрирано производство на растения и растителни продукти;
2. регистриране на земеделските стопани, които извършват интегрирано производство на растения и растителни продукти;
3. означаването на растения и растителни продукти, получени при спазване на изискванията за интегрирано производство;
4. контрол върху дейностите по т. 1, 2 и 3.

(2) Наредбата се прилага за културите, изброени в Приложение № 1 и Приложение № 2.

Раздел II Изисквания към интегрираното производство на растения и растителни продукти

Чл. 2. (1) За опазване на растенията и растителните продукти при извършване на интегрирано производство се прилагат общите и специфични принципи за интегрирано управление на вредителите.

(2) Общите принципи за интегрирано управление на вредителите са определени в Приложение № 1 към чл. 9, ал. 3 ЗЗР.

(3) Специфичните принципи за интегрирано управление на вредителите са определени в ръководства за интегрирано управление на вредителите по култури.

Чл. 3. (1) Ръководствата за интегрирано управление на вредителите се разработват от работни групи с участието на експерти от Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), научноизследователски институти и висши учебни заведения, и се утвърждават от изпълнителния директор на БАБХ.

(2) Ръководствата за интегрирано управление на вредителите включват:

1. агробиологични изисквания;
2. агроекологични условия;
3. агротехнически мероприятия;
4. определяне на икономически важни вредители за съответната култура;
5. определяне на ключовите биоагенти за съответните вредители и култури;
6. използвани биотехнически средства;
7. агрохимически средства – разрешени продукти за растителна защита (ПРЗ), без първа професионална категория на употреба.

Чл. 4. (1) Интегрираното производство на растения и растителни продукти се извършва за непрекъснат период от 5 години.

(2) Върху площите, върху които се извършва интегрирано производство на

растения и растителни продукти, земеделският стопанин не може да извършва друг вид земеделско производство в периода по ал. 1.

(3) Земеделските стопани, които произвеждат растения и растителни продукти чрез интегрирано производство, нямат право да произвеждат същите растения и растителни продукти чрез друг вид земеделско производство в периода по ал. 1.

Чл. 5. Интегрираното производство на растения и растителни продукти може да се извършва само от земеделски стопани, които:

1. са извършили агрохимически изследвания на почвите за всяко от полетата непосредствено преди началото на периода по чл. 4 ал. 1;

2. са изготвили план за интегрираното производство на растения и растителни продукти за период не по-малко от 5 години.

3. са завършили курс или са осигурили лице, което е завършило курс за интегрирано производство на растения и растителни продукти във висше училище или институция в системата на професионалното образование и обучение по програма, одобрена от изпълнителния директор на БАБХ, или притежават висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление „Растителна защита” или „Растениевъдство”.

4. ползват консултантски услуги на лица, вписани в регистъра по чл. 6, ал. 1, т. 9, буква „в” ЗЗР, които имат висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление „Растителна защита” или са осигурили лице с такова образование.

Чл. 6. (1) Планът за интегрираното производство по чл. 5, т. 2 съдържа:

1. скица на заявените площи за интегрирано производство на растения и растителни продукти;

2. схема за редуване на културите в стопанството по полетата, номер на полето и вида на културата;

3. схема за наторяване съгласно Приложение № 3 към настоящата наредба, изготвена въз основа на резултатите от агрохимическото изследване на почвата, определени в акредитирана лаборатория от Изпълнителна агенция „Българска служба по акредитация”;

4. календарен план за наблюдение на икономически важните вредители по култури и години.

(2) Земеделските стопани, които произвеждат растения и растителни продукти чрез интегрирано производство, са длъжни да изготвят плана за интегрирано производство по чл. 5, т. 2 в 30-дневен срок преди изтичане на периода по предходния план за интегрирано производство.

Чл. 7. (1) Земеделският стопанин на интегрирано производство на растения и растителни продукти, независимо от видовете култури, които отглежда, следва да отговаря на следните общи изисквания за интегрирано производство:

1. да засажда или засява култури при оптимална гъстота съгласно технологията на отглеждане и да използва подходящи устойчиви или толерантни сортове растения, и стандартни или сертифицирани семена и посадъчен материал;

2. да отглежда културите в почви с подходящи агрохимически показатели;

3. да извършва своевременно всички необходими агротехнически мероприятия;

4. да използва подходящи торове, регистрирани по реда на чл. 130 ЗЗР или торове, посочени в чл. 131 ЗЗР;

5. да прибира реколтата в техническа зрялост;

6. да отстранява растителните остатъци или да ги обработва и заорава в почвата;
7. да подбира торовете според етапа на развитие на растението и наличността на хранителни вещества в почвата съгласно схемата за наторяване, посочена в чл. 6, т. 3 от плана за интегрирано производство на растения и растителни продукти;
8. да осигурява оптимална почвена реакция за културите и ако е необходимо да добавя вар или гипс в почвата, в съответствие с резултатите от агрохимическите изследвания по чл. 5, т. 1;
9. да поддържа селскостопанските машини и техника чисти и в изправно състояние;
10. да предприема мерки за защита на полезните организми и да съхранява тяхната естествена жизнена среда;
11. да извършва системни и постоянни наблюдения за наличието на вредители;
12. да обследва съответното поле по време на активната вегетация на културите най-малко веднъж седмично с цел проследяване на динамиката на развитие и разпространение на вредителя;
13. да води дневник за развитието на вредителите по образец, одобрен от изпълнителния директор на БАБХ;
14. да прилага най-подходящата мярка за растителна защита, като предпочита използването на агротехнически, механични или биологични мерки и ограничи използването на химични мерки до определен минимум, необходим за поддържане на популацията от вредители в граници под прага на икономическа вредност;
15. да избира подходящ ПРЗ от регистъра на ПРЗ, без продукти от първа професионална категория на употреба;
16. да използва информацията, съдържаща се в периодичните бюлетини по растителна защита, издавани от Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ) или друга налична информация относно появата, развитието и разпространението на вредителите;
17. да води дневник на проведените химични обработки по образец, одобрен от изпълнителния директор на БАБХ;
18. да спазва карантинния срок между последното третиране и прибирането на реколтата, и ограниченията по отношение на здравето на човека, животните и опазване на околната среда;
19. да изгражда и поддържа екологична инфраструктура в и около стопанството за подпомагане биологичния контрол срещу вредителите:
 - а) около полетата с площ по-голяма от 10 хектара следва да се остави ивица с широчина 5 метра (път около полето, канал или наклон на канал, гранична площ или площ за маневриране на машините), в която не може да използва минерални торове и ПРЗ;
 - б) в случай, че дадена овощна градина или градина с горски плодове граничи с национален автомобилен път, земеделският производител следва да засее около нея защитна площ с насаждения. Защитната площ следва да бъде засадена с растителни видове, които не са гостоприемници на карантинни организми, срещани в страната;
 - в) в защитната площ следва да се поставят къщички за птици или пръчки за кацане на птици (най-малко 10 броя на хектар);
20. да съхранява в срок от 5 години документите, свързани с покупката на посадъчния материал, семената, ПРЗ, торовете, варта или гипса, и фитосанитарните паспорти;
21. да съхранява опаковките на семената до прибирането на реколтата;

22. да съхранява резултатите от агрохимическото изследване до получаване на данните от следващото изследване;

23. да спазва фитосанитарните мерки, определени от БАБХ.

Раздел III

Условия и ред за интегрирано производство на растения и растителни продукти

Чл. 8. За извършване на интегрирано производство на растения и растителни продукти земеделските стопани се вписват в регистър, воден от ОДБХ, в областта на която се намира мястото на производство на растенията и растителните продукти.

Чл. 9. (1) Земеделски стопанин, който желае да започне интегрирано производство на растения и растителни продукти, включени в Приложение № 1 и 2, следва до 30 април на текущата година да подаде заявление в съответната ОДБХ по образец, одобрен от изпълнителния директор на БАБХ.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат следните документи:

1. заверено копие от диплома за висше образование в областта на аграрните науки или удостоверение за завършен курс или копие от договор с лице, завършило курс за интегрирано производство на растения и растителни продукти във висше училище или институция в системата на професионалното образование и обучение по програма, одобрена от изпълнителния директор на БАБХ;

2. заверено копие от договор за консултантски услуги с лице, вписано в регистъра по чл. 6, ал. 1, т. 9, буква „в” ЗЗР, което притежава висше образование в областта на аграрните науки с професионално направление „Растителна защита”;

3. писмена декларация по образец, одобрен от изпълнителния директор на БАБХ, съгласно която земеделският стопанин се задължава да спазва специфичните принципи за интегрирано производство и правила за неговото означаване;

4. план за интегрирано производство по чл. 5, т. 2.

Чл. 10. (1) В 7-дневен срок от подаване на заявлението по чл. 9, ал. 1 директорът на ОДБХ разглежда заявлението и приложените към него документи. При установяване на непълноти директорът на ОДБХ писмено уведомява заявителя и определя срок за отстраняването им.

(2) В случай, че заявителят не отстрани непълнотите в срока по ал. 1, заявлението се оставя без разглеждане, за което заявителят писмено се уведомява.

(3) В 10-дневен срок от подаване на заявлението или от отстраняване на непълнотите инспекторите по растителна защита на ОДБХ посещават стопанството и изготвят писмено становище за състоянието му.

(4) В 30-дневен срок от изготвяне на становището по ал. 3 директорът на ОДБХ издава заповед за вписване на земеделския стопанин в регистъра или прави мотивиран отказ.

(5) Непроизнасянето в срока по ал. 1 не се смята за мълчаливо съгласие.

(6) Отказът по ал. 4 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 11. В 7-дневен срок от настъпване на промяна в обстоятелствата, свързани с регистъра по чл. 8, земеделският стопанин подава заявление в ОДБХ по образец, утвърден от изпълнителния директор на БАБХ.

Чл. 12. (1) Директорът на ОДБХ издава заповед за заличаване от регистъра по чл. 8:

1. по писмено искане на земеделския стопанин;
2. при груби или системни нарушения.

(2) Заповедта по ал. 1 т. 2 се съобщава и може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Лице, което е отписано от регистъра по чл. 8, има право да подаде заявление за ново вписване след изтичане на една година от датата на влизане в сила на заповедта по ал. 2.

Чл. 13. (1) Регистърът по чл. 8 съдържа:

1. входящ номер на заявлението за вписване;
2. номер и дата на заповедта за вписване;
3. име или наименование и адрес на заявителя;
4. вида на растенията и растителните продукти, които са заявени за отглеждане;
5. регистрационен номер на заявителя;
6. входящ номер на заявлението за промяна на вписаните обстоятелства.

(2) За всяко вписано лице в регистъра по чл. 8 съответната ОДБХ води досие, което съдържа:

1. заявлението и приложения към него документи за първоначално вписване;
2. становище по чл. 10, ал. 3;
3. заповедта за вписване в регистър по чл. 8;
4. заявлението и приложения документи за промяна на вписаните обстоятелства;
5. документи от извършени проверки на земеделския стопанин.

Раздел IV

Означаване на интегрираното производство

Чл. 14. (1) Земеделските стопани имат право при етикетиране на растенията и растителните продукти, произведени при спазване изискванията на тази наредба, да ги обозначават с думите "ИНТЕГРИРАНО ПРОИЗВОДСТВО", изписани с главни букви на български език.

(2) Означаването се отнася за начина на земеделско производство и не характеризира качеството на самия растителен продукт.

Чл. 15. Не може да се означават със знак "ИНТЕГРИРАНО ПРОИЗВОДСТВО" растения и растителни продукти, които не са:

1. произведени в съответствие с изискванията на тази наредба;
2. произведени от земеделски стопанин, който не е вписан или е заличен от регистъра по чл. 8.

Чл. 16. Земеделските стопани следва да съхраняват продуктите, произведени чрез интегрирано производство, и да дезинфекцират складовете съгласно насоките на добрата хигиенна практика за първично производство и предварителна преработка или да разработят система за самоконтрол.

Чл. 17. Българската агенция по безопасност на храните упражнява контрол при съхранението и продажбата на продукти, произведени чрез интегрирано производство в съответствие с нормативната уредба, свързана с работата с храни и надзора на храни.

Раздел V

Проследяване пътя на продукцията

Чл. 18. (1) Земеделските стопани, произвеждащи растения и растителни продукти при условията на интегрирано производство водят отчетност, която позволява да се проследят:

1. продавачът, произходът, видът и количеството на закупените ПРЗ, биоагенти, торове и други материали, имащи отношение към земеделското производство и тяхното използване;

2. купувачът, видът, количеството и направлението на продадените растения и растителни продукти.

(2) При директни продажби на краен потребител се отчита общото количество растения и растителни продукти, продадено за деня.

Раздел VI

Контрол и контролни органи

Чл. 19. Контролът върху земеделските стопани, извършващи интегрираното производство на растения и растителни продукти, се осъществява от БАБХ.

Чл. 20. (1) Контролните дейности включват:

1. проверка на документите по чл. 9, ал. 2;

2. проверка на местата на производство;

3. вземане на контролни проби от растения и растителни продукти за установяване на остатъчни количества от пестициди непосредствено преди прибиране на продукцията.

(2) Контролните проби се вземат в присъствието на земеделския стопанин или негов представител.

(3) Лабораторните анализи на пробите са за сметка на земеделския стопанин.

Чл. 21. (1) Контролният орган извършва пълна проверка на мястото на интегрирано производство най-малко веднъж годишно.

(2) Контролният орган може да извършва и допълнителни или внезапни проверки.

(3) За всяка извършена проверка контролният орган издава документ за извършена проверка.

(4) При констатирано несъответствие с изискванията на настоящата наредба контролният орган съставя констативен протокол и издава предписание на земеделския стопанин за прилагане на подходящи мерки и мероприятия, и определя срок за изпълнението им.

(5) Когато контролният орган разполага с основателни доказателства, че при производството на растения и растителни продукти не са спазени изискванията за интегрирано производство, той разпорежда на производителя да не я предлага на пазара с означение "ИНТЕГРИРАНО ПРОИЗВОДСТВО".

Чл. 22. Производителите на растения и растителни продукти са длъжни да осигуряват достъп на контролните органи до проверяваните обекти, до отчетната им документация, както и да предоставят всяка друга информация, която е необходима, за да се установи дали изискванията, постановени в настоящата наредба са спазени, включително и резултати от изследвания и проби.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Биологичен контрол" е използването на живи организми, като хищници, паразити или патогени, и на продуктите от тяхната жизнена дейност за регулиране плътността на вредните организми.

2. "Екологична инфраструктура" е природна система, състояща се от живи организми и неживи компоненти, които са взаимно свързани помежду си.

3. "Ключови биоагенти" са най-ефективните хищници или паразитоиди спрямо даден вредител.

4. „Системни наблюдения” са наблюдения, които се извършват на редовни времеви интервали, съобразени с биологията на икономически важните вредители и позволяващи установяване на тяхната поява и динамика на развитие, както и настъпването на критичните фенофази на земеделските култури.

5. „Постоянни наблюдения” са наблюдения, които се извършват целогодишно с цел установяване на начало на поява и проследяване динамиката на развитие на икономически важните вредители по земеделските култури.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 9, ал. 4 от Закона за защита на растенията.

Приложение № 1

Списък на овощните култури, включени в интегрираното производство

№	Отглеждана култура
1.	Ябълка
2.	Круша
3.	Дюля
4.	Череша
5.	Вишна
6.	Слива
7.	Праскова
8.	Кайсия
9.	Малина
10.	Ягода
11.	Лоза

Приложение № 2**Списък
на зеленчуковите култури и картофи, включени в интегрираното производство**

№	Отглеждана култура
1.	Зеле (бяло и червено)
2.	Карфиол
3.	Брюкселско зеле
4.	Краставица (полска)
5.	Краставица (оранжерийна)
6.	Грах
7.	Фасул
8.	Соя
9.	Леща
10.	Пипер
11.	Тиквичка
12.	Тиква
13.	Диня
14.	Пъпеш
15.	Домат (полски)
16.	Домат (оранжерийен)
17.	Лук
18.	Чесън
19.	Праз
20.	Морков
21.	Картоф за консумация и преработване

Приложение № 3**Съдържание на плана за наторяване**

1. Наименование и местоположение на земеделското стопанство.
2. Номер на полето, площ в хектари (ha) (m^2 за покрити площи).
3. Отглеждано растение, неговия сорт, вид на използването и планирана реколта.
4. Култивирано растение, отглеждано в предходната година (преди засаждане) (с изключение на покритите площи).
5. Норма на прилагане (кг) за азот (N), фосфор (P_2O_5) и калий (K_2O) на 1 хектар (g/m^2 за покрити площи).
6. Органични торове (тип, например тор за постеля за добитък, течна свинска тор, слама, зелена тор t/ha, t/поле)

7. Минерални торове (тип, основни компоненти, kg/ha, kg/поле (g/m², kg/парник за покрити площи).

8. Други фактори на хранителния баланс за култивираните растения.

МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА